

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/2/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204961
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8314204961.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Petra Šama a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ: 264 29 705, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: E. Š., F. X.X.XXXX, T. U., H. XXXX/XX, za účasti Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie 699,37 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 18C/98/2014-50 zo dňa 31.3.2016, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným.

Mení rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o pripustení vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného tak, že vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripúšťa.

Ruší rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcu a vedľajšieho účastníka.

Priznáva žalovanému vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1) Okresný súd Humenné vyššie označeným rozsudkom konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 699,37 eur od 20.12.2010 do zaplatenia zastavil. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Zároveň pripustil, aby do konania na strane žalovaného vstúpil ako vedľajší účastník: Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., IČO: 42309166, so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, zastúpený Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Zároveň rozhodol, že žalobca je povinný zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 118,98 eur na účet jeho právneho zástupcu, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2) V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca návrhom doručeným súdu dňa 28.3.2013 sa podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 Z. z. o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 699,37 eur s príslušenstvom tak, ako je to presne špecifikované v dôvodoch napadnutého rozsudku. Žalobca nárok odôvodnil tým, že ako indosátor je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 3.9.2009 na zmenkovú sumu 699,37 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade

zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 20.12.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa - H., J..S..Z... Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ nezaplatil na uvedenú zmenkovú sumu nič, a to ani na istinu, ani na úroky. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal skutočnosť predloženia zmenky na platenie zistiť verejnou listinou. Žalobca v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne návrh zobral späť, preto súd v tejto časti konanie v zmysle § 96 ods. 1 - 3 O.s.p. zastavil.

3) Prvoinštančný súd zo zmenky predloženej žalobcom zistil, že listina je označená ako zmenka, je vystavená v U. dňa 3.9.2009 s textom: „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: H., J..S..Z... O.: XX XXX XXX, T., sumu 699,39 eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 20.12.2010, splatné: H., J..S..Z..., T. „bez protestu“, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Vystaviteľom je žalovaný. Na opačnej strane, na rube zmenky je uvedené: Namiesto nás na rad CD Consulting, s.r.o. - žalobca. Zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 3.9.2009 medzi H., J..S..Z..., T. (predchádzajúci veriteľ) a žalovaným vyplýva, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 400,- eur a žalovaný sa zaväzuje zaplatiť požičanú sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 392,- eur, t.j. celkovo zaplatiť sumu 792,- eur v 12 mesačných splátkach po 66,- eur počnúc od 12.10.2009 na účet veriteľa. V zmluve o úvere nie sú uvedené úroky z úveru, ani RPMN.

4) Predmetom konania je spor zo zmenky. Keďže žalobca si výslovne uplatňuje právo na zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom zo zmenky, súd musel zistiť, či zmenka spĺňa náležitosti stanovené zákonom č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch. Predložená zmenka je vlastnou zmenkou, spĺňa všetky náležitosti podľa tohto právneho predpisu. Z pripojeného exekučného spisu Okresného súdu U., sp. zn. XEr/XXX/XXXX vyplýva, že tú istú pohľadávku, z tej istej zmenky a z úverovej zmluvy, t.j. z toho istého spotrebiteľského právneho vzťahu, si na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu uplatnil plnenie voči žalovanému ako povinnému predchádzajúci veriteľ ako oprávnený - H., J..S..Z... Z uznesenia exekučného Okresného súdu U. ďalej vyplýva, že súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Dôvodom bolo, že v tomto prípade sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah a je preto na neho potrebné použiť právne normy o ochrane spotrebiteľa. Exekučný súd zároveň konštatoval, že rozhodcovské doložky uzavreté v tomto prípade sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda sú absolútne neplatné. Následne bolo exekučné konanie uznesením exekučného súdu zastavené.

5) V uvedenom spore je zrejmé, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, o čom už rozhodli aj iné exekučné súdy. Predmetom konania je zmenka, ktorá slúžila na zabezpečenie, ale aj na uhradenie dlhu vzniknutého zo zmluvy o úvere, ktorý je spotrebiteľským vzťahom. Na uvedený právny vzťah je preto potrebné použiť, okrem ustanovení zákona o zmenkách a šekoch, aj ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľskom práve a iné spotrebiteľské právne normy EÚ a SR. Návrhom sa uplatňuje nárok zo zmenky, t.j. cenného papiera, a to dokonca z indosovanej zmenky podľa zákona č.191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, čo umožňuje právnenému predchodcovi žalobcu, aby použitím zmenky obišiel ustanovenia o ochrane spotrebiteľa a následne si vymáhal od dlžníka plnenia aj z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Zmenka je síce založená na prísnej formálnosti zmenkových vzťahov a vo všeobecnosti sa pri zmenke neskúma causa pôvodného právneho vzťahu. Výsledkom však môže byť, že dôjde k porušeniu rovnosti účastníkov zneužitím tohto inštitútu, a to bez možnosti súdnej kontroly (VI.ÚS457/2010 Ústavného súdu CZ). V tejto súvislosti súd poukázal na rozsudok Európskeho súdneho dvora sp.zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Česká sporiteľňa a.s. proti Geraldovi Feichterovi), v ktorom samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia, napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Pri posúdení veci poukázal aj na nemecký rozsudok Z1965, podľa ktorého, ak bola zmenka prevedená na iný subjekt (čo je aj tento prípad, pretože prvý zmenkový veriteľ H., J..S..Z..., ju previedol na žalobcu) a pritom jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa (čo je aj tento prípad), nie je možné poskytnúť ochranu žalobcovi, lebo aj nový zmenkový veriteľ, t.j. žalobca si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver, a to hlavne z dôvodu, že nadobudol tieto zmenky od subjektov (v tomto prípade H., J..S..Z...), o ktorých je všeobecne známe, že predmetom ich činnosti je poskytovanie úverov alebo pôžičiek.

6) Bez platnej dohody o vyplňacom práve nemôže byť platná ani vyplnená zmenka (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo/161/2007). Na uvedený prípad je potrebné, okrem zákona o zmenkách a šekoch, použiť aj právne názory vo vyššie uvedených rozhodnutiach súdov EÚ a členských štátov EÚ a aplikovať aj ich právne normy. Súd dodal, že treba rozlišovať neplatnosť zmenky ako cenného papiera buď podľa zákona o zmenkách a šekoch č. 191/1950 Zb., ale na druhej strane je potrebné rozlišovať neplatnosť dojednaní o vystavení, resp. vyplnení zmenky a následne neplatnosť samotnej zmenky vystavenej podľa týchto dojednaní, ak sú v rozpore so spotrebiteľskými právnymi normami, a to či už pre neprijateľnosť zmluvných podmienok alebo pre rozpor s dobrými mravmi. Dohoda o vyplňacom práve k zmenke ako aj zmenka sú neplatné podľa ustanovení spotrebiteľského práva a nie podľa zákona o zmenkách a šekoch. Keďže si žalobca uplatnil výslovne právo zo zmenky, súd celý návrh zamietol. Zmluva a obchodné podmienky nie sú individuálne dojednané a sú na predtlačенých formulároch.

7) V tomto konkrétnom prípade okresný súd posúdil za absolútne neplatné dojednanie o vyplnení zmenky, ako aj následne vystavenú samotnú zmenku, a to z dvoch samostatných dôvodov. Dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľná zmluvná podmienka, a to podľa článku 2 písm. a/ v spojení s ustanovením prílohy odsek 1 písmeno s/ Smernice 93/13/EHS, pretože sa jedná o podmienku, ktorej účinkom a dôsledkom by bolo priznanie za neplnenie záväzku zo strany spotrebiteľa, neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky - zmenkový úrok 0,25 % denne. Zároveň ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku aj podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, a to predovšetkým podľa § 53 odsek 4 písm. k/, pretože umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Je zrejmé, že dohoda o vyplnení zmenky a následná vystavená zmenka podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a umožňuje vymáhať od spotrebiteľa aj neprimerane vysoké sankcie. Okrem toho nebola individuálne dojednaná. Dojednanie o vyplňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že na základe tejto podmienky vystavená zmenka umožnila previesť indosáciou bez súhlasu spotrebiteľa práva zo zmluvnej strany H., J.S..Z., na žalobcu CD Consulting, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili spotrebiteľovi možnosť realizovať jeho práva. Taký záver vyplýva už z charakteru zmenkového konania, ktoré nepripúšťa skúmanie dôvodu vzniknutého záväzku, ani ex offo ochranu spotrebiteľských práv (ÚS ČR IV., ÚS ČR 457/10).

8) Taktiež je zrejmé, že tento právny úkon, a to dohoda o vyplnení zmenky a následne podľa nej vystavená zmenka, sú absolútne neplatné aj podľa § 39 a § 3 Občianskeho zákonníka, a to pre rozpor s dobrými mravmi a pre rozpor so zákonom, resp. snahou veriteľa obísť právne normy spotrebiteľského práva. Účelom tohto právneho úkonu je prostredníctvom zmienek obísť vyššie uvedené ustanovenia spotrebiteľského práva zameraného na reálnu a nielen formálnu ochranu práv a povinností spotrebiteľa, a to aj súdom v každom štádiu konania. Súd poukázal aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008, ktorý konštatoval absolútnu neplatnosť úverovej spotrebiteľskej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka. Zároveň NS SR konštatoval, že z absolútne neplatnej úverovej zmluvy nemohlo veriteľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. V tomto prípade je zrejmé, a to vzhľadom na vyššie uvedené odôvodnenie, že pohľadávka žalobcu uplatnená v tomto konaní je v rozpore so spotrebiteľským právom a je zjavne neopodstatnená a neprípustná. Súd preto bez nariadenia pojednávania bez ďalšieho postupu podľa článku 5 Nariadenia nasledujúceho s poukazom na bod 13 preambuly Nariadenia a článok 4 odsek 4 Nariadenia, návrh žalobcu zamietol.

9) Námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva vznesenú zo strany žalobcu, majúci na pamäti dikciu ustanovenia § 93 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku, považoval za nedôvodnú, pretože vyššie uvedené združenie je subjektom, ktorý je oprávnený vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe zákonného splnomocnenia zo zákona o ochrane spotrebiteľa, a to bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania. Tým sa zabezpečuje aj Smernicou EÚ požadovaná reálna a nielen formálna rovnosť účastníkov v spotrebiteľských veciach, čo je zmyslom a cieľom spotrebiteľského práva EÚ a SR. Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka v čase jeho vstupu boli teda splnené, a preto súd pripustil jeho vstup do konania na strane žalovaného.

10) O trovách konania súd prvej inštancie stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Neúspešnému žalobcovi nevzniklo právo na náhradu trov konania a úspešný žalovaný si trovy neuplatnil, resp. mu

žiadne trovy nevznikli. Vedľajšiemu účastníkovi na strane úspešného účastníka vo vzťahu k žalobcovi priznal trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 118,98 eur.

11) Proti rozsudku súdu prvej inštancie voči výroku o zamietnutí návrhu, o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka a voči výroku o povinnosti uhradiť trovy konania podal v zákonnej lehote žalobca odvolanie. Navrhol rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia uvádza, že vykonal dokazovanie o. i. aj úverovou zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, exekučným spisom i ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaný však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhli. Žalobca predložil ako dôkaz svojich nárokov platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného nebolo žiadnych námietok, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1, veta prvá, in fine O.s.p., vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Z vlastnej iniciatívy, bez návrhov žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Prvostupňový súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal, z podľa neho, nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou H., J.S..Z., uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania, je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Súdom uvádzané údaje nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údaje nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Žalovaný, ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nevyjadřili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Zdôraznil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči novému majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým on v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval jeho aktivitu. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejme, že zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po

vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Napokon zdôraznil procesne mimoriadnu dôležitú okolnosť, že žalovaný vo svojej odpovedi uplatnený nárok zo zmenky uznal. Tým, že uznal uplatnený nárok, jednoznačne prejavil svoju vôľu, že nemá záujem o ochranu pred uplatneným nárokom. Nie je prípustné, aby súd napriek prejavenej vôli žalovaného tomuto nanútil obranu, o ktorú tento účastník nielenže nestojí, ale prezentuje stanoviská, ktoré sú v priamom rozpore so súdom aplikovanou obranou. Súd v tomto konaní nie je nezávislým arbitrom, ale aktívnym účastníkom konania, čo náš právny poriadok vylučuje. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013 a uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

12) K pripusteniu vstupu vedľajšieho účastníka do konania doplnil odvolanie aj o argumentáciu, že predmetné konanie je Európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a je právne regulované Nariadením EP č. 861/2007, v ktorom je upravený procesný postup súdu a strán odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Z.z. (O.s.p.). Právna regulácia označeného Nariadenia obsiahnutá v článkoch 4 a 5 vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v Občianskom súdnom poriadku len výnimočne, a to vtedy, ak sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom, uplatniteľným v členskom štáte. Pre oznámenia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania, doručené súdu pred 01.01.2015, teda pred účinnosťou zákona č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p., je konajúci súd povinný zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania teda nemôže automaticky zakladať jeho právo na účasť v konaní, a tak isto, že osoba, popri ktorej vstúpil do konania, s takýmto úkonom súhlasí. Namietal nesúlad ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. s čl. 19 ods. 2, 3 Ústavy SR. Poukázal na to, že vedľajší účastník získava prístup k osobným údajom spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ k takémuto prístupu nedal súhlas. Ide o neoprávnené zasahovanie do súkromného života účastníka konania. Zároveň dochádza k rozporu s ustanovením § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov, ktorý neoprávnené spracovávanie prísne sankcionuje. Považuje preto namieste vyžadovať súhlas spotrebiteľa so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv. Poukázal taktiež na novelizované znenie § 93 ods. 3 O.s.p., účinné od 01.01.2015. Vzťah žalobcu ako nadobúdateľa zmenky a žalovaného ako vystaviteľa zmenky je právnym vzťahom, ktorého úprava je obsiahnutá v zákone č. 191/1950 Sb. a ktorá neumožňuje prihladnúť na kauzálny vzťah medzi indosantom a majiteľom zmenky. Predmetné konanie teda nie je konaním, v ktorom by na jednej strane vystupoval spotrebiteľ, a preto nie je možné pripustiť vstup vedľajšieho účastníka - právnickej osoby, ktorá bola založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa. Európske konanie s nízkou hodnotou sporu nadobudne atribúty sporového konania až po podaní odvolania voči rozsudku vydaného príslušným súdom. Až po takomto procesnom úkone môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva. Svoju argumentáciu doplnil o názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený vo veci sp. zn. 6Cdo 357/2012 zo dňa 30.10.2013. Žalobca dal do pozornosti odvolacieho súdu, že CSP neobsahuje v právnej úprave intervencie podobné ustanovenie ako bolo ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. Právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, nemôže v konaní vystupovať ako intervenient, pretože nie je možné, aby preukázala právny záujem na výsledku konania. Takáto právnická osoba môže v konaní vystupovať len ako iný subjekt a nie ako intervenient. Keďže ide o nový inštitút zavedený do právnej úpravy, ktorý je odlišný od intervencie, a právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, nemá nový súhlas žalovaného, má za to, že nemôže vystupovať v tomto konaní ani ako iný subjekt.

13) Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

14) Súd prvej inštancie rozhodol vo veci dňa 30.6.2016, t.j. v čase účinnosti zák. č. 99/1963 Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 1.7.2016 nadobudol účinnosť zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 2, veta prvá, CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Preto odvolací súd preskúmaval, či súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní postupoval v zmysle zákonných ustanovení účinných ku dňu podania odvolania, t.j. 17.5.2016.

15) Odvolací súd tak postupom podľa § 212 ods. 1 O.s.p. preskúmal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu, pokiaľ ide o výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným nie je dôvodné. Ďalej odvolací súd dospel k záveru, že v dôsledku zmeny právnej úpravy od 1.7.2016, je potrebné, na podklade odvolania žalovaného, pokiaľ ide o výrok, ktorým prvoinštančný súd pripustil vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zmeniť a vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcu a vedľajšieho účastníka je potrebné rozsudok zrušiť.

16) V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu vo vzťahu k výroku, ktorým bola jeho žaloba na zaplatenie sumy 699,37 eur s príslušenstvom v prevyšujúcej časti zamietnutá, považuje odvolací súd za dôležité poukázať na spoločné stanovisko Občianskoprávneho a Obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého, ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že:

a) pokiaľ za akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok za uplatnený úrok zo zmenky ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

17) Odvolací súd ďalej v súvislosti s odvolacími námietkami uvádza, že všeobecný súd je i pri rešpekte k špecifickej, prísne formálnej povahe inštitútu zmenky a jeho historickým koreňom povinný vždy prihliadnuť aj k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľa však nesmie prehliadať jeho špecifické záujmy a postavenie. Pri svojej rozhodovacej činnosti musí hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov v zmenkových vzťahoch.

18) V súvislosti s vyššie uvedeným je treba uviesť, že z obsahu spisu vyplýva, že uvedená zmenka bola vystavená, pričom v pravom hornom rohu je uvedené číslo zmluvy, a to XXXXXXXXX. Uvedené číslo je na zmluve o úvere uzavretej medzi veriteľom H., J.S.Z., a žalovaným. Zmluva o úvere bola uzavretá dňa 3.9.2010 (č.l. 5 pripojeného spisu XEr/XXX/XXXX). Podľa nej veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 400,- eur s tým, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 392,- eur, t.j. celkovo zaplatí čiastku 792,- eur. V tom čase ustanovenie § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak išlo o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou, veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Z uvedeného textu vyplýva, že zmenka bola vyplnená v rozpore s týmto ustanovením, a preto sa žalobca nemohol úspešne domáhať plnenia z uvedenej zmenky.

19) Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve uvedenú vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, tu odvolací súd uvádza, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť hlavne k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Nesmú však slúžiť na to, aby do nich v neprehľadnej, zložito formulovanej a malými

písmenami písanej forme dodávateľ ukryl dojednania, o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa uniknú. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ koná, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Fakticky je pritom zmluvná sloboda spotrebiteľa pri určovaní, ktoré dojednania budú uvedené v zmluve a ktoré vo všeobecných podmienkach, len zdanlivá, lebo obe listiny vo formulárovej podobe pripravuje dodávateľ, a s ohľadom na nepomer vo vyjednávacej sile dodávateľa a spotrebiteľa je na prvý pohľad zrejmé, že sa spotrebiteľ ťažko môže domôcť zmeny predom pripravených zmluvných dojednaní. Doložka v zmluve uzavretej adhéznym spôsobom, ktorá odkazuje na podmienky uvedené mimo vlastný text zmluvy, je platná, len ak slabšia strana s doložkou a jej významom bola reálne oboznámená alebo ak sa preukáže, že význam doložky musela poznať. Tieto podmienky v danom prípade, pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve blankozmenky, splnené neboli. Preto aj z toho hľadiska je treba považovať zakomponovanie dohody o vyplňovacom práve blankozmenky do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru za také, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi.

20) Odvolací súd preto potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, a vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcu a žalovaného ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

21) Žalobca podal odvolanie aj proti výroku súdu prvej inštancie, ktorým bol do konania na strane žalovaného pripustený ako vedľajší účastník Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., tvrdiac, že podmienkou prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania je súhlas účastníka, na ktorého strane má vystupovať, pričom poukázal na novelu Občianskeho súdneho poriadku, účinnú od 1.1.2015, a nový procesný predpis - Civilný sporový poriadok, účinný od 1.7.2016.

22) Odvolací súd po preskúmaní tejto odvolacej námietky dospel k záveru, že v tejto časti je potrebné napadnutý rozsudok zmeniť a vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripustiť. Zo spisového materiálu je zrejmé, že Združenie spotrebiteľov Slovenska o.z. oznámilo dňa 1.8.2014, že v súlade s § 93 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Žalobca podaním zo dňa 14.10.2014 nesúhlasil so vstupom tohto subjektu do konania ako vedľajšieho účastníka a podal námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva. Súd prvej inštancie námietke žalobcu o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva nevyhovel a pripustil, aby Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. vstúpilo do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného.

23) Súd prvej inštancie rozhodol o prípustnosti vstupu Združenia spotrebiteľov Slovenska o.z. ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného dňa 31.3.2016, teda v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30.6.2017). V zmysle vtedy účinného § 93 ods. 2 O.s.p. Združenie spotrebiteľov Slovenska o.z. bolo oprávnené vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe zákonného splnomocnenia zo zákona o ochrane spotrebiteľa (vo veciach tzv. spotrebiteľského charakteru), a to bez konkretizácie hmotnoprávneho záujmu na výsledku sporu.

24) Avšak dňa 1.7.2016 nadobudol účinnosť nový procesný predpis - zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý už inštitút vedľajšieho účastníctva neupravuje. Subjekt, s ktorým súd do 30.06.2016 konal ako s vedľajším účastníkom konania, po nadobudnutí účinnosti CSP - od 01.07.2016 viac v konaní ako vedľajší účastník konania vystupovať nemôže a jeho postavenie ako vedľajšieho účastníka konania k 30.06.2016 zaniklo. Takýto subjekt môže po 01.07.2016 vystupovať v konaní:

- a) ako osobitný subjekt v súlade s § 95 CSP - do konania môže byť pribratý iba na základe rozhodnutia súdu, ak s tým strana súhlasí,
- b) ako všeobecný zástupca v súlade s § 89 CSP.

25) Taktiež podľa § 291 CSP spotrebiteľ sa môže dať v spotrebiteľskom spore zastupovať právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľ môže mať len jedného takto zvoleného zástupcu (§ 291 CSP).

26) V prejednávanej veci v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebola splnená žiadna z vyššie uvedených podmienok pre to, aby Združenie spotrebiteľov Slovenska o.z. mohlo vystupovať v konaní ako zástupca žalovaného. Za týchto okolností ďalšie pôsobenie občianskeho združenia Združenie spotrebiteľov Slovenska v predmetnej veci nie je legitímne, a preto odvolací súd posúdil námietku

neprípustnosti vedľajšieho účastníctva podanú žalobcom ako dôvodnú. Preto odvolací súd v tejto časti zmenil napadnutý rozsudok a rozhodol, že vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripúšťa.

27) Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. júla 2012, sp. zn. 5 Cdo 47/2012: „V prípade námietky neprípustnosti vedľajšieho účastníctva sa subjekt, ktorý prejavil vôľu vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, stáva takýmto účastníkom až právoplatným rozhodnutím súdu o prípustnosti vstupu a nie oznámením vstupu do konania.“

28) Keďže v prejednávanej veci rozhodnutie súdu prvej inštancie o pripustení vstupu do konania nenadobudlo právoplatnosť a odvolací súd na podklade námietky žalobcu o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhodol, že vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripúšťa, Združenie spotrebiteľov Slovenska o.z. sa doposiaľ nestalo účastníkom konania, preto mu nepatrí právo na náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcu a vedľajšieho účastníka.

29) O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol už podľa § 396 v spojení s § 262 ods. 2 CSP. V odvolacom konaní žalobca mal úspech len čiastočný, preto odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovanému, a to v rozsahu 100 %.

30) Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2, posledná veta, CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).